

TĒVIŠKĒS ALDĀI

SVEIKINIMAS

Sveikinam lietuvių tautą ir jos vadovus su pirmųjų metų sukaktuvėm nuo nepriklausomybės atstatymo paskelbimo.

Dėl šio drąsaus žingsnio mūsų šalis turėjo iškentėti blokadą, o vėliau kruvinas žudynes Vilniuje. Mūsų tauta kantriai ir su pasiryžimu ne tik iškentėjo okupanto puolimus, bet dar pareiškė Maskvai ir pasauliui per neseniai įvykusį plebiscitą, kad ji tvirtai stovi už visišką mūsų valstybės nepriklausomybę.

Lietuva be abejonės yra tapusi sovietų pavergtų tautų išlaisvinimo vadove. Į ją žiūri kitos prispaustos tautos. Žiūri ir visas pasaulis. Mums tenka dziulė atsakomybė ir toliau sumaniai eiti į pilną laisvės atgavimą su politiniu apdairumu, energija ir vienybe.

ALB Melbourne Apylinkės Valdyba

Nr 9 (1746) 1991 m. kov. mėn. 12 d. XXXVI METAI Melbourne

Vertas Altoriaus Garbės

Pranciškonų ordinas daug pasidarbavo, plečiant krikščionybę, ugdant mokslą ir kultūrą. Jis davė žmonijai tokius žymius mokslininkus bei mastytojus, kaip Bonaventūra, Dunsas Skota, R. Bekona ir kt.

Jie įnešė taip pat didelį indėlį ir į Lietuvos evangelizavimą, mokslą, bei tautinį atgimimą. Lietuvoje pranciškonai pasirodė dar Mindaugo ir Gedimino laikais. Lietuvai priėmus krikštą, jų veikla labai išsiplėtė. Aštuonioliktą amžių viduryje jie turėjo net 53 vienuolynus. Po 1863 metų sukilimo caro valdžia juos uždarė. Iš naujo pranciškonai pradėjo organizuotis prieš pirmąjį pasaulinį karą.

Nepriklausomos Lietuvos laikais pranciškonų ordinas vėl suklestėjo: veikė devyni vienuolynai, leido savo spaudą, turėjo savas mokyklas. Mūsų vyresnioji karta dar prisimena garbingus pranciškonus, kaip tėvą Pranciškų Antaną Bizauską, tėvą Augustiną Antaną Dirvelę ir kt. Džiugu, kad šandien atgiminstancioj Lietuvoj vėl atsikuria bolševikų uždarytos vienuolijos, kurių tarpe ir pranciškonai.

V.Kudirka parašė: „Iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia!“ Todėl reikia pažvelgti į Lietuvos pranciškonų praeitį ir iš užmaršties prikelti pranciškona, kuris daug nusipelnė ne tik Bažnyčiai, bet ir Lietuvos mokslui, būtent tėvą Jurgį Ambrozijų Pabrėžą, kuris yra vertas ir altoriaus garbės.

Siemiet nuo tėvo J.A. Pabrėžos gimimo sukako 220 metų. Jis gimė Lenkimų parapijoje, Večių kaime. Studijavo Vilniaus universitete, paskui Varnių kunigų seminarijoje, kurią baigė 1796 m. Po to dirbo įvairiose parapijose, kol 1816 m. įstojo į Kretingos pranciškonų - bernardinų vienuolyną. Jam buvo pavesta dėstyti vienuolyno mokykloje lotynų kalbą ir gamtos mokslą. Padėstęs 4 metus mokykloje, atsidėjo religinei veiklai ir moksliniam darbui, ypač botanikos, medicinos, farmakognozijos srityse. Jo svarbiausias veikalas - tai „Taislius augalinis“, parašytas 1843 m. Jis parašytas žemaitiškai, ir todėl jis įdomus ir nūdienos kalbininkams. Be to pagrindinio veikalo jis sudarė lietuviškų botanikos terminų žodynus, parašė medicininių ir religinių knygelių, taip pat surinko iš 800 augalų rūšių herbariumą, samanų ir kerpių kolekciją, kurių didelė dalis yra saugoma Vilniaus ir Kauno universitetuose, o taip pat nemaža dalis XX a. pradžioje buvo išvežta į Odesą. Dalis jo darbų liko pas žmones. Pavyzdžiui, 1952 m. lankant Palangos parapijiečius, viena šeima man rodė keletą J.A. Pabrėžos

Rašo kun. Antanas Valantinas

botaninių piešinių.

Norint pilnai pažinti tėvo J.A. Pabrėžos asmenybę ir jo įvairiapusę veiklą, reiktų plačios studijos, nes jis yra plačios erudicijos mokslininkas, ir jį drąsiai galima vadinti Lietuvos botanikos tėvu.

Ne vien savo moksliniais darbais pagarsėjo tėvas J.A. Pabrėža. Žmonės jį gerbia kaip šventą vienuolį. Nors jis mirė 1849 m. spalio 30d., bet žmonėse garsas apie jo šventumą - nesumažėjęs: žmonės dažnai lanko jo kapą Kretingoje

meldžiasi ir gauna daug malonių.

Be abejoj, tėvą J.A. Pabrėžą šiomet plačiau prisimins ir Lietuva. Pradžiai jau padaryta. Kaip rašo savaitraštis „XXI amžius“ 3 numeryje Kretingoje sausio 12 d. vyko pranciškono mokslininko tėvo J.A. Pabrėžos 220 gimimo metinių minėjimas, kuriame vietos pranciškonai ir kraštotyrininkai supažindino dalyvius su jo darbais ir šventu gyvenimu. Ten taip pat rašoma, kad Lietuvos pranciškonai rūpinasi, kad tėvas J.A. Pabrėža būtų iškeltas į altoriaus garbę. Iš tikro, jis yra to vertas.

Garsiojo Tėvo Jurgio Ambroziejaus Pabrėžos antkapinė koplytėlė ant jo kapo Kretingoje. Žmonės jį laiko šventuoju.

Keltis naujam gyvenimui

Pavasariui labai tiktų ir prisikėlimo vardas. Per visą žiemą žemė buvo apledėjusi, apmirusi, bet štai, aukščiau pakilus saulei, artėjant pavasariui, nutirpsta žiemos gruodas, sutrūksta upės ir ežerus dengę ledai, atgyja ir keliasi naujam gyvenimui visa gamta. Linksmeja ir keičiasi ne tik visa aplinka, bet ir žmogaus nuotaikos. Atrodo, kad mirtis jau nugalėta, visur skamba gyvybės ir prisikėlimo melodijos.

Žmogui tada savaime ateina noras džiaugtis, gyventi, keltis vis gražesniai ir prasmingesniai gyvenimui. Į šį pavasarinį džiaugsmą jungiasi ir mūsų bažnytinė liturgija. Sugaudžia Velykų varpai, žmonės gieda himnus, skelbiančius pergale, triumfą, džiaugsmą ir viltį.

Kai šventėme Kalėdas, mums buvo linksma, kad mus aplankė, į laimės ištroškusių žemę atėjo

Svečias iš dangaus. Bet jo atėjimas įprasminamas tik per Velykas, kai savo prisikėlimu, nugalėjęs mirtį, jis ir mums užpelnė prisikėlimą naujam, amžinam gyvenimui.

Visuomet reikia prisiminti, kad Dievas, davęs žmogui laisvą valią, niekada jos neatims, tad nė į dangų nė vieno privarta nestums. Jis tik ragina, kviečia, savo malone traukia, bet apsispręsti turi pats žmogus. Jeigu jis nori su Kristumi keltis ir triumfuoti, tai pirma reikia kantriai pernešti gavėnios - šio gyvenimo naštas ir vargus. Be skaudaus kryžiaus kelio, nebūtų buvę nei garbingo Kristaus prisikėlimo.

Tad pavasarį keliantis gamtai, ir mums reikia keltis naujam, kilnesniai gyvenimui, nesuklupti, einant gavėniškos atgalios keliais, bet eiti per gyvenimą pakelta galva, nes mes juk einame ne į mirtį, o į pergale, į gyvenimą, į prisikėlimą!

Tarp keturių veidų

Lietuva dar neįrodė, kad gali kontroliuoti savo sienas ir teritoriją, kad gali pati valdytis. Kai bus šitai įrodyta, nepriklausomybės pripažinimui jokių kliūčių nebus. Šitai ne vieną kartą kalbėjo aukštieji vakariečių pareigūnai. Kad tai pigus ir „išradingas“ išsisukinėjimas, atsiduoodas kasdienine diplomatų demagogija, nesunku suvokti. O tik tuoj pat smelkiasi mintis, kas gi būtų buvę, jei anuomet garbingasis JAV prez. A.Linkolnas būtų vergams pasakęs: įrodykite, kad sugebate patys valdytis, tada aš jus išlaisvinsiu.

Karti ironija ir įprasta demagogija skaudžiai paliečia pavergtuosius. Tai pasityčiojimas iš mažesniųjų, o kartu ir iš tiesos, dėl kurios tie mažesnieji kovoja. Ar laisvųjų Vakarų ponai ministrai ir prezidentai galėtų nurodyti bent vieną pavyzdį, kur okupacijoje pavergtieji sugebėjo ar sugeba kontroliuoti savąjį kraštą? Kodėl tai lyg kažkokiai pajuokai sitloma Lietuvai, Latvijai ir Estijai? O kai tų kraštų laisvuose rinkimuose išrinkti vadovai kreipiasi į Vašingtoną ar Otavą, prašydami bent aiškesnės moralinės paramos, susilaukiama taipgi ironija persunkto patarimo: tarkitės ir spęskite savo problemas taikingai. Pokalbių pasaldinimui dar vis prideda: 1940 metų įjungimo į Sovietų Sąjungą nepripažįstame. Ir viešumon iškyla labai ryškus okupacijos nepripažįstame, bet su okupantu bičiuliuojamės. Ir ką gi mes galime padaryti? Gal tik užverda kraują, ir tai ne tiek tenai, tose gėdingose okupacijose, kiek čia Amerikoje ir Kanadoje, kur tie atstumti ir pajuokiami mažiukai renka šitų kraštų ministrius ir prezidentus, kurių priešrinkiminiai nusidėmimai ir pažadai stovėti pavergtųjų tautų pusėje, tuo tarpu dabar dingę, tikriausiai laukia naujų rinkimų. Viskas šandien aukojama tam naiviam, iškreiptam kilnumui per Gorbaciovą sudemokratininti raudonąją imperiją.

„T.Z.“ Nr. 8 C.S.

Po karo

Rašo Dr. Jonas Kunca

Alijantų karas su Iraku baigėsi bereikalingomis irakiečių skerdynėmis, jų krašto sunaikinimu ir kartu pakeitė pasaulio politiką.

Irako diktatorius negalvojo, kad jo ginklai, pirkti S. Sąjungoje už 50 milijardų, bus tokie menkaverčiai karo lauke. Už tat padarė klaidą įsiveldamas į konfliktą su S. Amerika ir jos sąjungininkais. Gauti iš sovietų lėktuvai turėjo bėgti į Iraną, kad bent dalį jų išgelbėtų. Irakiečių rusiški tankai buvo sudaužyti prieš tankinių raketų prieš stojant į mušį. Sovietinių radarų alijantai „apakino“ sužinoję iš pačios Maskvos jų vartojamų bangų paslaptį. Priešlėktuvinė apsauga numušė vos keliasdešimt priešų lėktuvų, kurie nesutikdami beveik jokio pasipriešinimo galėjo sunaikinti visą ką norėjo. Vienu žodžiu, tai buvo karas gerai ginkluotų alijantų prieš ginkluotus bet kartu beginklius irakiečius. Tokį karą laimėti nereikėjo Schwarzkopf'o strategijos. Sudaužę priešų aviaciją, laivyną ir dalį tankų, alijantai galėjo laisvai traukti per dykumą ieškodami Irako kariuomenės likučių. Vietoj jų surado besitraukiantį beginklį priešą ir krūvas lavonų, kurie turbūt paveikė pačius amerikiečius. Tolimesnės skerdynės buvo sustabdytos.

Pralaimėjo ne tik Irako diktatorius. Maskvai ir sovietų generolam vakariečių ginklų pranašumas buvo didelis nelauktas smūgis. S. Sąjunga, nustojus būti ekonomine pasaulio galybe, tokia buvo likus militarinei srityje. Staiga prie Persijos įlankos paaiškėjo, kad ji nėra nei karinė galybė, nežiūrint jos milžiniško arsenalo. Amerikiečių priešraketinės „Patriot“ raketos gali ir bus greit pagerintos, kad jos galėtų sunaikinti raketas didesniai tolyje. Tada ir sovietų atominiai ginklai nustos savo vertės. Sovietų generolam nelieka nieko daugiau, kaip skaitytis su Vakariais ir jokiū būdu jų neišprovokuoti. Net pačioj imperijoje jie dabar nesijaus tokie stiprūs, ir jų noras įvesti militarinę diktatūrą galėtų sumažėti.

Viena bėda, ne bėda. S. Sąjunga labai nukentėjo šitam konflikte ir politiniai. Norėdamas panaudoti Persijos įlankos karą savo asmeniniam iškilimui ir imperijos naudai, Gorbačiovas griebsi vaidinti taikos apaštala. Pirmas jo pasiūlymas sustabdyti karo veiksmus amerikiečiam dar neatsiekus jų tikslo-sunaikinti Huseino karines jėgas-nustebino gana nemaloniai prez. Bush'ą. Jis mandagiai Maskvos pasiūlymą atmetė, bet, kai Kremlius antrą kartą prisistatė su nauju pasiūlymu, amerikiečiai savo pasipiktinimo jau neslėpė. Vienas aukštas jų politikas

pareiškė, kad sovietam nėra ko kištis į šį reikalą.

Tai du Vakaram naudingi netikėtumai. Bet šis konfliktas bene bus nustatęs gerą 700 milijonų musulmonų dalį prieš amerikiečius, kurie jų aviacijos obsoliučią dominaciją persitengė pavartoti prieš jau pasitraukusius iš Kuveito irakiečius. Dėl to žuvo be reikalo dešimtys tūkstančių irakiečių.

Daug kas skersai žiūri ir į S. Amerikos nesiskaitymą su Jungtinėm Tautom, kurių Saugumo Taryba priėmė rezoliuciją leidžiančią jėga išvaduoti Kuveitą, bet ne pažeisti pačio Irako integralumą. Masinis bombardavimas ne karinių vandens valymo ir elektros įrengimų parodė alijantų žiaurumą nereikalingą karo laimėjimui.

Laimėjus žaibišku greitumu šitą karą S. Amerika liko vienintelė pasaulio galybė. Tai didelė privilegija, bet kartu dar didesnė atsakomybė. Teisingumo ir moralės principus Vašingtonas privalės gerbti ir juos ginti su panašia energija su kokia organizavo karą

Kuveitui išlaisvinti. Jau girdisi balsai reikalaujant nedelsiant spręsti Palestinos okupacijos klausimą, kuris dešimtmečius buvo atidėliojamas dėl Vašingtono proizraelinės laikysenos Jungtinių Tautų organizacijoje. Ką darys Vašingtono atstovas, kai reikės balsuoti už Izraelio pasitraukimą iš arabų užimtų teritorijų? Okupacija svetimų žemių lieka okupacija, o Palestinoj ji turi gana žiaurią istoriją. Pabaltis, kur okupantas išnaikino šimtus tūkstančių nekaltų žmonių, irgi laukia iš Vašingtono ne gražių žodžių, bet konkretaus užtarimo ir šitos žiaurios okupacijos klausimo iškėlimo Jungtinėse Tautose.

Jei S. Amerikoje gimusi „new world order“ idėja nori įtikinti pasaulį jos kilnumu, pasaulio vadui S. Amerikai-teks laikytis tarptautinės moralės principų, o ne juos pritaikinti tik kai kuriems tautų šeimoms nariam. Tai vientintelis kelias S. Amerikai parodyti, kad ji yra verta vadovauti šių dienų neramiam pasauliui.

Vatikano radijo dienraščio interview su prof. Vittorio Strada

Vatikano radijo dienraštis paskelbė interview su žymiuoju italu sovietologu, Venecijos universiteto dėstytoju, profesorium Vittorio Strada.

Į Vatikano radijo bendradarbio klausimą, ką naujo į Lietuvos nepriklausomybės bylą įnešė vasario devintosios referendumas, prof. Strada atsakė: Pirmas svarbus laimėjimas yra pats faktas, kad referendumas įvyko nepaisant Gorbačiovo pasipriešinimo. Antras laimėjimas - tai referendumo rezultatai. Mums belieka džiaugtis ir pasveikinti lietuvių tautą su tokia pergale. Šie rezultatai be abejonės turės didelės įtakos Lietuvos ir Sovietų Sąjungos atečiai.

Ar galima manyti, - toliau klausė žurnalistas, - kad ši apklausa galutinai užkerta kelią kompromisui tarp Vilniaus ir Makvos? Vittorio Strada atsakė: Be abejo, apklausa užkerta kelią tokiam kompromisui, kokį siūlė Maskvos centrinė valdžia. Tai pagaliau net nebuvo kompromisas o vien reikalavimas ratifikuoti senąją tvarką, reikalavimas, kad Pabaltijo kraštai paklustų Sovietų Sąjungos valiai. Apklausa Lietuvoje praėjo ramiai ir taikiai, manau, kad kaip tik taiki ir rami lietuvių tautos laikysena ją nuves į nepriklausomybę.

Paklaustas, kaip paaiškinti faktą, kad ir rusai balsavo už Lietuvos nepriklausomybę, Vittorio Strada atsakė: Čia Vakaruose, labai dažnai klaidingai kalbama apie tariamą pabaltiečių nacionalizmą. Lietuvoje taip gyvai pasireiškęs tautinis

sąjūdis siekia įtvirtinti valstybinę nepriklausomybę vadovaudamasis demokratijos principais ir dvasia. Dėl to, nenuostabu, kad ir rusai remia šį siekimą, nes nepriklausomybė, kurios siekia Pabaltijo tautos yra neatskirama nuo demokratijos. Taip pat ir rusų tauta trokšta laisvės ir demokratijos, o tai atsiekti galima tik išardžius sovietų imperiją.

Kaip manote, kokių žygių dabar gali imtis Kremlius, - toliau klausė Vatikano radijo žurnalistas. Reikia manyti, - atsakė profesorius Strada, Kremlius kiekvieną atvejų turės atsižvelgti į tarptautinę padėtį ir pasaulio bendruomenės nuomonę. Kremlius yra labai suinteresuotas palaikyti gerus santykius su Vakarais, gauti vakarų ekonominę ir technologinę pagalbą. Manau, kad sovietų vadovybė ir pats Gorbačiovas dabar nemėgins ieškoti avantūristinių krizės sprendimo būdų. Sovietai gerai žino, kad smurtas jiems patiems turėtų tragiškas pasekmes.

Kaip vertinate lietuvių pakartotinai pareišką troškimą įsijungti į Vakarų Europos tautų bendriją? - paklausė pabaigoje žurnalistas. Pabaltijo tautos, - atsakė Vittorio Strada, - visada buvo vakarų kultūros avanpostas rytinėje Europos dalyje. Dabartinis lietuvių troškimas pilnai įsijungti į Vakarų Europos gyvenimą turi gilų pagrindą Pabaltijo tautų istorijoje ir kultūroje; šį troškimą dar labiau sustiprino pusę amžiaus trukusi sovietinė vergija. LRTV

Ištirs nusikaltimus

Sudaryta Lietuvos valstybinė komisija TSRS ginkluotųjų pajėgų padarytiems nusikaltimams Lietuvoje sausio 11-12 d. tirti.

Published by Val. Čižauskas
38 Coghlan St., Nidre, 3042
President of the Lithuanian
Catholic Federation

ĮVYKIAI

Pagal iš Lietuvos gautas informacijas, Islandija ruošiasi diplomatiškai pripažinti Lietuvos respubliką, taip pat Lietuvai suteikti politinę ir kitokią paramą. Islandijos užsienio reikalų ministerijos atstovas pareiškęs, kad artimiausiu laiku Islandija pilnai pripažins Lietuvos nepriklausomybę, tuo reikalauja su Lietuva apsisiekti diplomatinėmis notomis. Islandijos vyriausybė šios žinios dar nepatvirtino. Lietuvos užsienio reikalų ministras Saudargas, iš Paryžiaus išskrido į Norvegiją, gabūt, vėliau aplankys ir Islandiją. Saudargas teigiamai įvertino vizitą Paryžiuje, kur drauge su Latvijos užsienio reikalų ministru Jurkansu, pasimatė su Prancūzijos ministru pirmininku, taip pat užsienio reikalų ministru. Po susitikimų įvykusioje spaudos konferencijoje dalyvavo daugiau negu 50 žurnalistų, radijo ir televizijos korespondentų.

Iš Vilniaus mus pasiekusiomis žiniomis, sovietų karo komendantas Vilniuje suėmė tris sovietų kariškius priklausančius vadinamai „Skydo“ sąjungai, kovojančiai už reformų pravedimą raudonoje armijoje. Trys karininkai Lietuvoje pravedė „Kruvinojo sekmadienio“ įvykių nepriklausomą tyrimą, priėjo išvados, kad dėl kruvinojo susidorojimo su beginkliais žmonėmis Vilniuje kalti Gorbačiovas, vidaus reikalų ministras Pugo, gynybos ministras Jazovas ir generalinio štabo viršininkas. Kita kariškių nepriklausomo tyrimo išvada - Lietuvoje buvo siekiama įvykdyti perversmą. Trys kariškiai buvo suimti Vilniuje jiems važiuojant namo, buvo apkaltinti ginklo ir narkotikų turėjimu. Jie tebėra laikomi sovietų karo komendantūroje Vilniuje.

Lietuvos AT-bos pirmininkas V. Landsbergis neigiamai pasisakė dėl Gorbačiovo sprendimo pasiūsti į tris Pabaltijo respublikas sovietų vyriausybines delegacijas. Lietuva laukė iš Kremliaus kitokio geros valios paliudijimo, pasakė Landsbergis. Jis pastebėjo, kad Gorbačiovo įsake pasiūsti delegacijas į Pabaltijo kraštus, Lietuva minima kaip sovietinė respublika, pažymėjo, kad po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo akto, paskelbto praėjusių metų kovo 11-ąja, tokia kvalifikacija Lietuvai nepriimtina. Ji reiškia, kad Lietuva turinti pirmiausia kapituluoti, pasakė Landsbergis, kuris taip pat išreiškė viltį, kad ateityje susidarys palankesnės galimybės Lietuvos derybom su Maskva. Gorbačiovo į Lietuvą siunčiamą delegaciją sudaro aštuoni asmenys - aukšto rango kariškiai ir valdžios pareigūnai tarp jų generalinio štabo viršininkas gen. Moisievas, kitas generolas, du vice ministrai pirmininkai, vidaus reikalų ministras ir teisingumo ministras. Dar nežinoma, kada ši sovietinė delegacija vyks į Vilnių.

Amerikos valstybės departamento atstovė M. Tutwiler, amerikiečių vyriausybės vardu pasmerkė prez. Gorbačiovo dekretą, kuriuo vasario 9d. pilietinė apklausa Lietuvoje skelbiama kaip neteisėta ir negaliojanti. Amerikiečių administracija yra tos nuomonės, kad Gorbačiovo dekretas nepatarnauja Pabaltijo klausimo taikiam sprendimui.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mieladažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kituose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taiso savo nuožiūra.

Tauta pagerbė didvyrius

Sovietinių dalinių įvykdytos Vilniuje skerdynės 1991 m. sausio 13 d. patvirtino mūsų tautos laisvės troškimą. Krūviniojo skemdinio rytą beginkliai patrijotai savo kūnais pasipriešino tankams. Trylika pasiryžusių ir viena moteris ir kiti paaukojo savo gyvybes laisvėjantiems Tėvynei. Prieš daugelį metų Kražių bažnyčioje beginkliai žmonės žuvo nuo kazokų kulku. Sausio 13-toji parodė raudonojo teroro skerdynes pasauliui, kad Lietuva yra stipri savo dvasia ir turi teisę būti nepriklausoma.

Tūkstančiai žmonių atidavė paskutinę pagarbą prie žuvusiųjų karstų ir palydėjo juos į kapus. Tokių laidotuvių Lietuvoje dar nėra buvę. Tragiškų įvykių akivaizdoje Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba atkūrė Vyčio kryžiaus ordiną ir pagerbė žuvusius didvyrius, apdovanodama Vyčio Kryžiaus ordinu I-ju laipsniu.

Šiais metais sukanka 72 metai nuo Lietuvos karinio ordino užuomazgos. Prasidėjus kovoms dėl Nepriklausomybės tuojau kilo reikalas atžymėti tuos karinius, kurie pasižymėdavo narsumu, drąsumu. Tuometinis vyriausias karo vadas gen. S.Zukauskas 1919 m. gegužės 18 d. išleido įsakymą, kad kariuomenės dalinių vadai turi jam pristatyti pasižymėjusių karynėse karių sąrašus garbės ženklui apdovanoti, kol toks ženklas bus įsteigtas. Pasižymėjusiems kariams duodama nešioti sagos kilpoje ordino kaspinelį. Netrukus gen. S.Zukauskas gavo pasižymėjusių karių sąrašus. Jisai tvirtindavo tuos sąrašus ir fronte prisegdavo pasižymėjusiems kariams kaspinelius. Įteikimo iškilnių metu gen. S.Zukauskas pasakydavo patrijotinio pobūdžio kalbą.

1919 m. liepos 30 d. įstatymu buvo nustatyta trijų laipsnių kryžiai pasižymėjusiems karynėse kariams. „Už Tėvynę“ forma buvo pakeista kryžiumi iš Vyčio skydo. Kryžius keturių kampų, kiekviename kampe įrašas „Už Tėvynę“. Pirmojo ir antrojo laipsnio kryžiai buvo plieniniai, o trečiojo (aukščiausiojo) žalvarinis. 1920 m. vasario 8 d. Respublikos Prezidento aktu kryžius „Už Tėvynę“ pavadinimas buvo pakeistas Vyties Kryžiumi ir įteisinti gen. S.Zukausko apdovanojimai. Vyties kryžius nustatytas dviejų rūšių: su kardais (I laipsnis) ir be kardų (II laipsnis). Kryžiuje su kardais įrašyta „Už narsumą“, be kardų „Už nuopelnus“, skiriamas kariams už nuopelnus nesusijusius su kautynėmis. Vėliau II-os rūšis kryžiai nebuvo duodami. Abiejų rūšių kryžių antroje pusėje įrašyta jų numeris ir Lietuvos įkūrimo data.

1930 m. Vyties kryžius pavadintas Vyčio kryžiumi. Išleistame įstatyme Vyčio kryžius pavadintas Vyčio kryžiaus ordinu ir turi penkis laipsnius. Jis skiriamas pagerbti karininkams, viršininkams, vadams pasižymėjusiems narsumu, sumanumu kautynėse. Vyčio kryžius skiriamas kareiviams ir kitiems asmenims pagerbti už nuopelnus kautynėse. Vyčio kryžius turi tris laipsnius: I - auksinis, II - sidabrinis, III - žalvarinis.

Nepriklausomybės metais Vyčio kryžiaus ordinu įvairiais laipsniais apdovanota Lietuvos kariuomenės 260 karininkų, keli gydytojai ir kapelionai, apie 80 svetimšalių ir 20

žuvusių karininkų, ju tarpe Darius ir Girėnas. Vyriausias ginkluotų pajėgų vadas Respublikos Prezidentas A.Smetona buvo apdovanotas Vyčio kryžiaus Ordinu 1, 2 ir 3 laipsniais. Buvęs kariuomenės vadas gen. S.Zukauskas 1, 4 ir 5 laipsniais.

Vyčio kryžiaus ordinai apdovanoti: Italijos karalius, Feldmarsalas Hindenburgas. Vyties kryžiaus ordinu II-os rūšies (Vyčio kryžiaus ordino teisėmis) apdovanota 11 asmenų, kurių tarpe 4 moterys. Vyčio kryžiaus įvairiais laipsniais apdovanota 1172 kareiviai, 48 žuvę kareiviai ir 2 žuvę šauliai.

Kaip mus daužė ir šaudė

Lietuvos valstybinei komisijai TSRS kariuomenės nusikaltimams tirti

1991 m. sausio 11 d. 12 val. buvau nedideliame žmonių būrelyje prie Spaudos rūmų centro įėjimo, kai nuo Krašto apsaugos departamento pusės buvo girdėti šūviai, atžlegėjo keli lengvieji tankai, šarvuoti automobiliai ir 2 sunkvežimiai su desantininkais, kaukė sirena. Sustoję priešais, tankai atsuko patrankas ir kulkosvaizdžius į pastatą, o iš mašinų iššokę desantininkai pasiskleidė, sužlegino automatų, įleidami į vamzdį šovinį, ir po komandos ristele patraukė link durų. Duris užstoję gynėme gal tik 20 rankomis susikabinę vyrų ir už mūsų nugarų gal tiek pat moterų. Pribėgę desantininkai (su kovine apranga, be skiriamųjų ženklų, su šalmiais) rankomis smogė į veidą, nes buvau ties pat įėjimu, trise išplėšė iš grandinės, automato buožę smogė į sprandą ir nubloškė nuo laiptų. Labai trumpam netakau sąmonės. Jaučiau du spyrius į pečių ir keldamasis turėjau galvoje mintį, smogs ar ne besikeliančiam į galvą. Desantininkai jau pro išdaužtus langus ir duris buvo sulindę vidun, nesulaikė ir silpna brandspotų srovė. Tik atsistoju, pripuolė stambus desantininkas su racija prie šono ir viena ranka įrėmęs automata, kita įsikibęs į striukę bandė nutemti į mašiną. Priešinausi, tšymasis truko gan ilgai, nes spėjau įsidėmėt jo veidą ir pradėjau jį gąsdinti - žiūrėk fotografuoja, tau bus blogai, teks atsakyti. Jis tylėjo, bet apsidairė, tuo momentu apsidairiau ir aš, pamatęs toličiau kelis vyrus paprasčiau padėti. Trise pripuolė man padėjo išsiplėšti iš jo (vėliau šį epizodą pamačiau užfiksuotą „Laisvoji Lietuva“, 3 psl.) ir toliau jis nemėgino nežinia koku tikslu pagrobti, nors buvau netoliese.

Gal po penkių minučių, kai jau buvo pribėgę daug žmonių, nuo tankečių link durų, kurias jau vėl buvo užstojusios moterys, pro mane patraukė du vyresnio amžiaus desantininkai. Ant stogo mačiau 4 jaunuolius, vienas iš jų paleido srautą rusvo vandens, bet čiurkšlė buvo silpna ir ją iš pradžių nepataikė į ateinančius. Kai jie jau buvo bepalendą po stogu, jau smarki srovė smogė vienam, vyresnio amžiaus, už apikaklės ir numušė žieminę kepurę. Tada jis pabėgė atatupstas atgal ir paleido paplūpa šūvių į jaunuolį. Kadangi buvau gal 5 metrai už šio desantininko nugaros, gerai mačiau, kaip jaunuolis dingo už atbrailos, o kulkos iškapojo betoną. Vėliau

Pirmųjų asmenų pavardės įrašytos į atkurto Vyčio kryžiaus ir jo ordino sąrašą: A.Kanapinskas, M.Maciulevičius, A.Kavaliukas, T.Masiulis, L.Asanavičiūtė, I.Simulionis, V.Vaitkus, A.Makula, D.Gerbutavičius, V.Druskis, A.Povilaitis, R.Jankauskas, R.Juknevičius.

Į garbingą Vyčio kryžiaus ir jo ordino sąrašą pateks daug pavardžių su kryžiais ženklų, nors daugelio žuvusiųjų kapai paliko be kryžiaus ženklų. Linkėkime, kad Lietuvos išlaisvinimo žygyje užsitarnavę asmenys pateks į garbingą sąrašą be kryžių ženklų.

C.Vištakas

Į k a n d i n Desantininkų- Plėšikai

Sausio 21 d. į Spaudos rūmus mažomis grupelėmis, lydimi ginkluotų kareivių ėjo darbuotojai į savo kabinetus. Jiems buvo leista pasiimti tik asmeninius daiktus. Tačiau ir tų asmeninių daiktų, pinigų apiplėstuose kabinetuose niekas neberado. Viskas išvogta, o ko negalima buvo pavogti, sudažyta ar kitaip suniokota. Mano kolega iš „Tiesos“ redakcijos fotokorespondentas Mindaugas Bulbis fotolaboratorijoje neberado nieko, net tariamo TSKP turto.

Spaudos rūmų žmonės leido iki 14 valandos. Aš atvažiavau 15 val. 20 min., manydama galėsianti iš seifo fotolaboratorijoje pasiimti bent paliktą pasą. Išrašė leidimą, išskyrė palydai kareivį su automatu. Mano vizitas, ne pagal grafiką buvo labai netikėtas dviems vyriškiams (kolegomis juos vadinti liežuvis neapsiverčia) iš laikraščio „Litva Sovetskaja“. Drg. Verzilovas ir drg. Olševskis tupėjo prie išlaužo „Lietuvos ryto“ fotokorespondento seifo ir „tikrino“ jo turinį. Žinoma, jie nepuolė aiškintis, tik vienas, nudelbęs akis, padavė mano daiktus, kuriuos laikė rankose, ir bemat pasišalino.

Mano laboratorijoje krata jau buvo atlikta ir labai kruopščiai. Išvogta viskas: fotoaparatai, objektyvų komplektas, fotoblykstės, diaproskopas, du nauji telefono aparatai, dėžė užsienietišku fotojuostų (kurias išryškinti, deja, ne kiekvienas sugebės), fotopopirius, radijo imtuvas, termosas, pinigai, sutrypta fototeka, pavogti netgi žieminiai batai. Mane lydėjęs kareivis pasakė: „Tai padarėme ne mes“. Ir aš tai puikiai suprantu. Kareivis gali pavogti cigarečių pakelį ar muilo gabalą. Mano kolegai Rasai Karmazaitei kareiviai, saugantys leidyklos turtą, išsitarė, kad po mūsų kabinetus vaikščioja civiliai žmonės. Kai kurie su draugininkų raiščiais. Visos durys išlaužtos, todėl jokių kliūčių nėra. Sviesos kabinetuose dega iki vėlyvos nakties. O iš Kremliaus postringaujama, kad Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos priimti įstatymai pažeidžia žmogaus teises.

TSRS generalinio prokuroro padėjėjas Viktoras Strelnikovas skundėsi, kad čia atvykęs neturi darbo. Manau, jį reikėtų bent laikinai įdarbinti Spaudos rūmuose. Čia juk galima net pernaktoti, neišeinant į darganą Vilnių.

Lilija Valatkienė

LRTV

„Didžiojo“ mokytojo šūrių dienų prisiminimo palikimas Lenino paminklas Klaipėdoje saugomas keturių šarvuotųjų, kad klaidpėdiečiai jo nenuverstų. Nuotr. inž. Vyta. Štūpo, 1990 spalio 15.

Studijų kelionė į Lietuvą

(tęsinys iš Nr. 47)

Rašo Dr. J.Kunca

Politinė padėtis. Po pasikalbėkimų su buv. Lietuvos už. min. J. Urbšiu, Lietuvos kardinolu Sladkevičium, K. Prunskiene, V. Brazausku, Lietuvos Banko direktorium, Ekonomijos Komisijos Pirmininku, Sveikatos Apsaugos ministru bei švietimo ministerijos pareigūnais ir parlamentais bei kitais politikais, gaunasi įspūdis, kad yra nesklaidumų tarp parlamento vienos grupės ir ministerių kabineto. Nežiūrint kad vienas iš vyriausių vadų pareiškė, būk tai yra normalus reiškinys demokratinėje santvarkoje, tikrumoje šis nesutarimas daro žalą: mažina pasitikėjimą valdžia ir parlamentu, duoda Maskvai vilčių, kad tokie nesutarimai galėtų padidėti ir S. Sąjungai nereikėtų daryti Lietuvai nuolaidų, o užsienio stebėtojai viską praneša jų vyriausybei. Vakari ir šiaip nelinkę per viešai remti Lietuvos laisvės reikalą, gali pasidaryti dar šaltesni mūsų atžvilgiu.

Nesutarimų priežastis yra kiek neaiški. Visgi atrodo, kad vyriausybė nepatenkinta dėl parlamento kišimosi į jos reikalus, o parlamento dalis prikiša, kad valdžioje yra per daug komunistų, ar buvusių tokių. Yra nuomonių skirtumų ir dėl derybų su Maskva. Viena pusė norėtų ar norėjo, kad pirmą būtų pripažinta Lietuva kaip savarankiška valstybė, o po to derybos. Vyriausybė galvoja, kad reikia pradėti nuo prieinamesnių abiem pusėm klausimų kaip, pavyzdžiui, ekonominių, o vėliau baigti politinių problemų sprendimu.

Kaip bebūtų, abi pusės jau pasisakė už derybas ir, berods, už pradėjimą ekonominių klausimų sprendimo. Nesklaidumai, jei negali būti išspręsti už uždarytų durų, turėtų būti palikti ateičiai. Per derybas Lietuva turi eiti vieningai. Tada daug daugiau turės galimybių laimėti.

Gal per daug viešai Lietuvoje diskutuojama, ką mano mūsų delegacija daryti Maskvoje. Žaisti atviram kortom gal neapsimoka. Arogantiški pareiškimai, ypač kai jie nereikalingi ir užgauna derybų partnerį, nėra naudingi. Aišku, mūsų politikai nauji, bet jų paprastų diplomatijos taisyklių jie neturėtų nežinoti.

Reikia Lietuvai ir savo pašto, kuris eitų per V. Europą. Girdėjau iš aukšto vyriausybės pareigūno, kad yra daromi žygiai šitą padaryti.

Turizmas. Dėl gamtos grožio ir istorinių, bei architektūrinių paminklų, Lietuva yra patrauklus kraštas užsienio turistams. Kol kas jie jos nepažįsta. Tai dar geriau. Visiem jau yra pabodę važinėti po Prancūziją, Italiją ir Ispaniją ar Graikiją. Lietuvai būtų naujiena atnešanti mūsų kraštui milijonus dolerių. Tik tą progą reikia išnaudoti pradedant ruoštis. Iliustruota informacija apie vertas lankyti turistines vietas, daugialbiai palydovai, viešbučiai autobusai. Vienu žodžiu gera turizmo organizacija yra pirmas žingsnis į šį naują biznį. Dar reiktų tinkamo pastato Vilniaus oro uostui, gal ir ilgesnių lėktuvam nusileisti kelių. Pastatas yra jau pradėtas pristatyti. Tarp kita ko, turizme

raštų darbo geras skaičius mūsų žmonių.

Svečiai. Tik vienas kitas vokiečių būrelis pasirodo Klaipėdos krašte mėgindami pamatyti jų buvusias gimtines ten ar, kur dažniau, Karaliaučiaus srityje. Lietuva jie gerisi ir kartu apgailestauja baisią Rytprūsių padėtį. Dauguma tai mūsų išeiviai lanką savo draugus ir gimines. Prie progos, ne vienas lenktyniauja patekti į Lietuvos spaudą ar televiziją nusiduodami svarbiais specialistais ir galinčiais padėti atstatyti Lietuvą. Parlamento nariai, girdėjau, jau nuobodžiauja, kai išgiršta jiems kalbės dar vienas „svarbus“ užsienio lietuvių atstovas. Gal juos ir per daug varginam mūsų sveikinimais. Gal jie laukia iš mūsų ko nors konkretesnio. Verta apie tai pagalvoti.

Suglaudus, Lietuva turi prieš akis vingiuotą ir sunkų kelią į laisvę. Bet perspektyvos yra geros. Net yra galimybių, kad jau laike derybų valdžia galės daugiau įgyvendinti konkrečių kraštui naudingų planų. Pats pilnos nepriklausomybės momentas priklausys nuo įvykių raidos pačioje S. Sąjungoje.

Aišku, laisvoje Lietuvoje privalės būti sustabdyta korupcija, kurią dabar žmonės vadina gražesniu „kombinacijų“ vardu. Turės būti padarytas galas ir spekuliacijai bei biurokracijai. Kitaip ir būdama nepriklausoma mūsų šalis negalėtų atsigausti ir eitų Pietų Amerikos valstybių ir Trečiojo Pasaulio vargų keliu. Reikės sugebanchios administruoti vyriausybės, kuri turėtų mandatą tvirtai tvarkyti kraštą jo jautriam persitvarkymo laiko tarpu. Nebuvo, nėra nei bus progresuojančios šalies, kurioje viešpatauj korupcija, spekuliacija ir biurokratija. Lietuva nėra išimtis.

Italijos spaudos apžvalga

Katalikų dienraštis „Avvenire“ spausdina savo korespondentė Vilniuje Luigi Geninazzi interview su Lietuvos AT-bos pirmininku Vytautu Landsbergiu. Paklaustas, kodėl lietuviai ryžosi ginklu ginti Parlamentą, Landsbergis atsakė: „Jeigu būsime užpulti, mūsų ginkluotas pasipriešinimas paliūdyt pasauliui, kad Lietuva, lygiai kaip visos kitos nepriklausomos valstybės, turi teisę pasipriešinti diktatui. Aišku, visi bijome mirties, tačiau - paaukoti gyvybę už tėvynę - mums, lietuviams nėra vien tik skambus šūkis. Parlamentą saugantys jaunuoliai yra pasiryžę iki paskutiniųjų ginti Respublikos nepriklausomybę.“ Į klausimą, kokios šios įtampos tarp Vilniaus ir Maskvos priežastys, Landsbergis atsakė: „Ketindami užmegzti derybas su Maskva, mes buvome net suspendavę kovo 11-osios - nepriklausomybės atkūrimo deklaraciją, tačiau sovietų pusė niekada neparodė noro pradėti rimtas derybas. Jie vilkindami derybas, tuo pačiu metu rengėsi smurto akcijai.“ Paklaustas ką manąs apie Maskvos kaltinimą, dėl lietuviškų ginkluotų pajėgų steigimo, Landsbergis pusiau juokais, pusiau ironiškai atsakė: „Be abejo, mūsų kariuomenė turi būti

Išveivija. Ji gali atlikti naudingą darbą garsindama tarp svetimųjų, ypač politikų, mūsų nepriklausomybės atstovų reikalą, padėdama valdžios delegatam susitikti su svetimų valstybių valdžios atstovais, rinkdama aukas Lietuvai, siūsdama geriausias specialistus pasidalinti savo žiniomis su Lietuvos kolegom, aprūpindama, kiek leidžia lėšos, mūsų kraštą instrumentais, aparatais ir vaistais. Praktika parodė, kad neturim tinkamai suorganizuotos centrinės pagalbos tarnybos. Geriausias kelias teikti mediciniską ar mokslinę pagalbą pasirinktam institutui ar ligoninei padedant pakelti jos lygi iki panašaus į Vakarų pasaulio. Atskirų kraštų lietuvių bendruomenės galėtų pasirinkti vieną ar keletą ligoninių ar mokslo institutų ir padėti jiems atsistoti ant kojų. Čia reikia būti tikriems, kad tų institucijų direktoriai sąžiningai ir sumaniai pavartos gautą paramą. Jie bus ir už tai tiesioginiai atsakingi. Didesniems projektams kol kas neturim surinkę pakankamų sumų. Vis tik verta nuo bet ko pradėti.

Meilbournio ir Adelaidės pagalbos Lietuvai fondai susitarė paremti Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninę dėl to, kad ji yra didelė - 500 lovų, ir kad galima pilnai pasitikėti jos direktorium, kuris nori iš primityvios ją paversti į šiem laikam priimtino medicinos priežiūros stovio kauniečių gydymo namus. Projektas numato aprūpinti ligoninę moderniška diagnostikos ir chirurgijos aparatūra, vaistais, instrumentais ir medžiagine parama pastatui praplėsti ir pagerinti. Ne vaistų ir chirurginių reikmenų, ligoninei nuvežtas ultragarsinis diagnostikos aparatas ir piniginė pagalba. Planuojama ją aprūpinti laparoskopu, arthroskopu ir dantų gydymo modernišku kabinetu. Tada

manoma nusiųsti gerą odontologą, kad jis ten apmokytų būrį Lietuvos kolegų modernios odontologijos metodų per kokius 3-6 mėnesius. Pastarieji paskleis gautus patyrimus po visą kraštą. Per palyginus trumpą laiką būtų pakeltas dantų gydymo lygis Lietuvoje.

Įvykdomui šio projekto reikės daugiau aukų. Prašomi visi tautiečiai prisidėti prie šito projekto jau vykdomo kuo daugiau ne vien Australijoje, bet ir kituose žemynuose. Adresas: Lithuanian Relief Fund, 112 High St, Doncaster, 3108, Australia.

Su išeivija yra šiek tiek surištas ir likusio tėvynėje turto klausimas. Nemažai ūkių ir namų priklausė palikusiem Lietuvą 1940-45 metais. Vyriausybė svarsto, ką daryti su tom nuosavybėm. Net Palangos Gintaro muziejaus rūmai kada tai priklausė Tiškevičių šeimai. Atsikūrusi Lietuva neturės iš ko kompensuoti už paliktą turą. Reiktų, kad šis klausimas būtų išsprendžiamas grąžinant nuosavybę tik buvusiems Sibiro tremtiniam, o likusios nuosavybės turėtų likti valstybės turu. Mes neturėtumėm pretenduoti atimti iš elgetos jo „tarbą“.

Pavieniai išeivijos biznierių gal greit galės kurti įmones Lietuvoje. Dar trūksta galutinai sutvarkyti santykius su Maskva taip, kad mūsų vyriausybė turėtų pilną laisvę tvarkyti krašto ekonominę gyvenimą, taigi ir garantuoti investijų saugumą. Lietuva pradeda domėtis ir apdairesni užsienio biznierių matydami ten plačias ateities galimybes. Kol kas ir jie lūkurioja arba susiduria su nepriimtina Maskvos biurokratija.

Lietuvoje klimatas šiltėja. Jau net gulbės lieka žiemavoti mūsų krašte. Kylant bendram temperatūros vidurkliui, Lietuvoje netolimoj ateityj klimatas galėtų pasidaryti daug švelnesnis. Tada ten augs augmenija, kurią randam dabar tik pietinėje Europos dalyje. Agrikultūrai bus naujos galimybės.

reikalų ministerijos rūmus; žuvo keturi žmonės, dešimtyms sužeistų.“ Greta straipsnio, šurpi nuotrauka vaizduojanti vakar nužudytą latvij kinooperatorių Andrių Slapins. Kitame „La Repubblica“ dienraščio puslapyje spausdina reportažą iš Maskvoje įvykusios rusų demokratijos šalininkų demonstracijos. Reportažo antraštė: „Gorbačiovas žmogžudys“. Vakar Maskvoje, - rašoma reportaže, - įvyko milžiniška demonstracija prieš Gorbačiovą; dalyvavo tarp šešių ir septynių šimtų tūkstančių žmonių. „Susirinkome čia, - kalbėjo demonstracijoje deputatas Afanasjevas, - pagerbti lietuvių tautos kovojančios už laisvę ir nepriklausomybę.“ Minia buvo iškėlusis daugybę transparentų su užrašais: „Laisvę Lietuvai“, „Lietuva, atleisk“, „Siandien Vilnius, rytoj Maskva“, „Šalin Gorbačiovą, šalin kriminalistų partijos generalinį sekretorių“, „Šalin tautų kalėjimą - Sovietų Sąjungą“, „Gorbačiovai, turėk drąsos atsistatydinti“.

Štai kitos būdingesnės Italijos spaudos numerių antraštės: Pusė milijono garvės prieš Gorbačiovą; Demokratai demonstruoja prieš carą Gorbačiovą, Demonstrantai Maskvoje reikalauja: Gorbačiovai, nešdinkis; Kraujas Latvijoje, Juodosios beretės šaudė Rygoje.

LRTV

LIETUVOS MILŽINAI MELBOURNE

Jau kelios savaitės, kaip Melbourn Yarros upėje, du kartus į dieną, treniruojasi Lietuvos čempionai - irkluotojai ir dalyvauja įvairiose australų irklavimo varžybose.

Nebuvome girdėję, kad Australijos lietuviai dalyvautų irklavimo sporte, bet, pasirodo, kad melbourniškis R. Baltutis yra didelis šio sporto mėgėjas ir aktyviai dalyvauja Melbourn „Power House“ irklavimo varžybose ir jo pastangomis, šis australų klubas, išskvietė Lietuvos „Zalgirio“ klubo klaipėdiečius irkluotojus, kurie yra nusipelnę Lietuvos čempionai irkluotojai. Kartu su irkluotojais atvyko jų treneris Liudas Mileška, kuris yra Lietuvos irklavimo rinktinės nusipelnęs treneris ir jų vadovas - Vytautas Briedis - Lietuvos Olimpino Komiteto narys. Visi jie yra „dumetriniai“ ir savo ūgiu stebina visus praeivius. Visi šie Lietuvos sportininkai dalyvavo Melbourn įvykusiame 16-to Vasario iškilmingame australų parlamentarų ir svečių priėmime Lietuvos namuose, kur Islandijos valdžios atstovas pareiškė, kad jo atstovaujamas kraštas pirmas viešai paskelbė, kad pripažįsta Lietuvos Nepriklausomybės atstatymą.

Zinant, kad iš Lietuvos išvykstantieji negauna dolerių, gražu, kad australai juos privačiai apgyvendino ir jais rūpinasi.

Melbourno lietuvių Bendruomenės valdyba, žinodama jų sunkią finansinę padėtį, nutarė suruošti jiems oficialų priėmimą V-bos pirmininko namuose, kur jo žmona ir V-bos nariai ne tik kad suorganizavo iešminę, bet dar ir suteikė materialinę paramą. Ar tai nebus tik istorinis faktas, kada Australijos atskiros Bendruomenės valdyba rado reikalo taip iškilmingai ir duosniai paremti Lietuvos sportininkus.

Svečių sportininkų vardu, jų vadovas Vytautas Briedis šiltai žodžiais padėkojo visiems Valdybos nariams ir pabrėžė, kad jie nesitikėjo sutikti taip gražiai organizuotą tautiečių, kurie su meile ir didelių rūpesčių seka

Lietuvos sunkią padėtį ir visokiais būdais ją remia.

Sekmadienį, Yarros upėje vyko garsioji Henly Regatta, kurioje dalyvavo kaip australų, taip ir iš įvairių kitų kraštų geriausi pasaulio irkluotojai. Garbė mums - dviviečių irkluotojų varžybose, lietuviai atplaukė pirmieji ir gana lengvai pateko į finalus. Lygiai taip pat jie nepasidavė ir keturviečių laivų irklavime ir pateko į finalus. Tūkstančiai žiūrovų nuotaikingai

sveikino mūsų lietuvius-irkluotojus, o lietuviai, kaip tik grįžę iš tautinės pabaltiečių demonstracijos, aukštai plevėsuodami mūsų trispalves, įrodė savo pasitenkinimą ir pagarbą mūsų šaukesiems irkluotojams.

Kovo 16-tą dieną - šeštadienį, 7.30 val. vakarp, australų „Power House“ Rowing Klubas, Lietuvių namuose ruošia įdomų susipažinimo vakarą su mūsų svečiais irkluotojais.

Leonas Baltrunas

Treneris - Liudas Mileška, vadovas - Vytautas Briedis, irkluotojai - Rimantas Aučinskis, Ričardas Bukis, Airidas Bergaudas ir Robertas Cirtantas. Nuotrauka daryta prieš treniruotę Yarros upėje.

Sovietų smurto veiksmai su lietuvių jaunuoliais

Spaudos agentūros praneša, kad naktį autostardoje Kaunas-Vilnius patuliuojantys sovietų kariškiai sunkiai sužeidė lietuvių jaunuolį Joną Tautkų. Dvidešimt vienerių metų amžiaus Jonas Tautkus su draugu važiuo lengvąja mašina, kai juos kelyje sustabdė sovietiniai patuliai. Kariškiai šovė į Tautkų ir pataikė į galvą, kai jis bandė pabėgti, mat buvo šaukiamojo amžiaus, bet atsisakė tarnauti sovietų kariuomenėje. Jis slapstėsi nuo sausio tryliktos dienos. Sunkiai sužeistas Jonas Tautkus buvo nuvežtas į Vilniaus ligoninę, kur gydytojai konstatavo komos būklę. Spaudos agentūros rašo, kad

prieškelias dienas sovietų kariškiai Kaune sulaukė du šaukiamojo amžiaus jaunuolius, su jais smurtiškai pasielgė. Vienas jaunuolis, kurio pavardė nebuvo paskelbta, buvo sulaukytas gatvėje, smarkiai sumuštas, įstumtas į karinę mašiną. Pažymėtina, kad šis jaunuolis dėl sveikatos, buvo atleistas nuo karinės tarnybos, jo ranka buvo sulaužyta. Kariškiai jį sumušė nepaisydami sulaužytos rankos. Dabar jis gydomas Kauno ligoninėje. Kiek anksčiau sovietų kariškiai Kaune sulaukė ir sumušė jaunuolį Jurkevičių. Po vienos dienos jį paleido.

LRTV

Taikos demonstracija Geelonge

Geelongo dienraštis „Geelong Advertiser“ vasario 18 d. plačiai paminėjo vietos Lietuvių Bendruomenės suruoštą demonstraciją, minint Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Iš demonstracijos šioje nuotraukoje atžymėjo mūsų ALK Federacijos įgaliotinį Vlado Stukėvičių su kitais dalyviais.

Siršynų Eglė

Pamenu - Sielos Rauda

*Skridau lyg tas paukštis
Padangių mėlyneje -
Į tolius veržėsi mano siela
Svajonių kupina.*

*Ten šviečia mano gimtinė
Pušų ir eglė apsupta.
Ten vyturėlis čiulba aušrine,
Ir širdis alsuoja laisvės atvanga -*

*Juk čia išvydau pasaulį,
Švelni lopšinė ramino mane,
Mamos šypsena kupina meilės
Gyveniman vedė mane.*

*Ten prabėgo mano jaunystė
Sviesių vilčių ir dainų kupina,
Saulėti rytmečiai vaivorykštėm pinti
Vilijo gyveniman su šypsenal*

*Pikta lemtis pakirto jos plakančią
širdį,*

*Lopšinė teliko šviesi atmintis
O Viešpatie, nepagalėk man tos
meilės,*

Kurios staiga netekau amžinai!

*(Mano mama 1923 m. mirė,
Kai aš buvau 3 metų...
Requiem - Maldos rauda
66 metų jos mirties sukakty)*

Švedija ruošia viršūnių pasitarimą

Svedijos vyriausybė pasiruošusi politiniai padėti Lietuvai, Latvijai ir Estijai, sudaryti su pabaltiečiais bendrą politinės veiklos programą, kuria pasiremiant būtų siekiama išgauti tarptautinės bendruomenės paramą trijų Pabaltijo kraštų nepriklausomybės įtvirtinimui. Svedijos vyriausybė numato tuo tikslu Stokholme surengti trijų Pabaltijo respublikų ir Svedijos viršūnių pasitarimą. Informaciją netiesioginiai patvirtino Svedijos užsienio reikalų ministerijos atstovas Schorri, tris dienas išbuvęs Pabaltijo kraštuose ir dabar sugrįžęs į Stokholmą. Spaudos konferencijoje jis pažymėjo, kad Svedija numato sustiprinti ryšius su Pabaltijo kraštais, pasakė kad Stokholmas galėtų būti vieta iš kurios būtų plečiama politinė veikla Pabaltijo kaštų nepriklausomybei įtvirtinti. Galbūt šią savaitę Stokholme įvyks trijų Pabaltijo kraštų užsienio reikalų ministrų susitikimas su Svedijos vyriausybės atsakingais atstovais.

LRTV

Buvusi Lietuvos ministrė pirmininkė Prunskienė, Bonnoje pasimatė su Vokietijos socialdemokratų partijos pirmininku Vogel'iu, drauge su juo apžvelgė padėties vystymąsi Pabaltijo respublikose. Vogel'is ir Prunskienė išreiškė vieningą nuomonę, kad Pabaltijos krizę galima išspręsti tik taikiomis priemonėmis, per respublikų derybas su centrine valdžia Maskvoje. Du Vokietijos socialdemokratų partijos deputatai Bundestage, Erhler ir Sperling, išvyko į Maskvą, kur su sovietų valdžios atsakingais pareigūnais, taip pat su politinių sąjūdžių atstovais tarsis dėl padėties Pabaltijo respublikose, apžvelgs demokratinių reformų vykdyme S.Sajungoje pasireiškiančią krizę. Bunderstago socialdemokratai deputatai numato taip pat lankytis Vilniuje.

LRTV

Vasario 16-tosios minėjimas Hobarte

Pirmininkas Raimondas Tarvydas atidarė minėjimą trumpai palygindamas praėjusių ir šių metų minėjimus. Praėjusių metų minėjime džiaugėmės laisvės vėjais pradedančiais pūsti Lietuvoje, turėjome vilčių, kad šiais metais jau turėsime nepriklausomybę. Tos viltys neišsipildė, bet Lietuvos nepriklausomybės aktas buvo atstatytas, Lietuva sudėjo keletą aukų ant laisvės aukuro ir Gorbačiovas nepajėgė nuslopinti laisvės troškimo.

Baigęs įvadą, supažindino susirinkusius su svečiu iš Lietuvos - Docentu Stanislovu Kašiu ir viešnia Judy Lockhard - Daugia kultūrinių Reikalų Įstaigos koordinatore Tasmanijoj. Svečius pasveikino plojimais, kuriems pasibaigus, pirmininkas pakvietė Joną Krutulį pagrindinei paskaitai. J. Krutulis priminė mums apie Lietuvos praeitį, garbingus, garsius ir sunkius jai laikus, nepriklausomybės atgavimą ir Vasario 16-tos reikšmę mums. Priminė Lietuvos klestėjimą trumpais nepriklausomybės laikais, žiaurią rusų okupaciją ir kovo 11-tos nepriklausomybės akto atstatymą. Paskaitą paivairino ištraukomis iš eilėraščių rašytų praėjusių laikų poetų - Maironio, Baranauko ir kitų. Klausytojai, susikaupe išklause šią įdomią paskaitą ir įvertinimą parodė ilgu jojimu.

Po J. Krutulio sekė svečias iš Lietuvos, jis labai sklandžiai, vaizdžiai ir įdomiai, nesinaudodamas užrašais, papasakojo apie įvykių eigą Lietuvoje. Jis ypatingai pabrėžė, kad nežiūrint kartais pasitaikančių ginčų ir nesusipratimų, lietuviai yra labai vieningi nepriklausomybės seekime, tą jie parodė Baltijos kely, o dabar referendumu balsuodami beveik šimtaprocentiniai už nepriklausomybę.

Aleksas Kantvilas, Hobarto Apylinkės atstovas į Krašto Tarybas, padarė labai smulkų pranešimą apie Lietuvos Dienas Melbourne ir papasakojo kaip mūsų bendruomenės ten pasirodė, neužmiršdamas paminėti Perkūno klubo sportininkų ypatingai gero pasirodymo. Taip pat smulkiai ir vaizdžiai papasakojo apie svečius iš

Lietuvos ir išreiškė gilų nusivylimą, kad tiek mažai Perkūno choro dainininkų galėjo atvykti. Baigęs pranešimą įteikė garbės laktus iš PLB pasižymėjusiems Hobarto apylinkės veikėjams. Apdovanoti buvo dr. Genovaitė Kazokienė, jai pagarbos lapas buvo įteiktas Melbourne Lietuvių Dienų metu, bendruomenės pirmininkas Raimondas Tarvydas ir daug dirbęs, bet dėl sveikatos stovio nuo visų pareigų atsisakęs, Vladas Mikelaitis.

Programa dar nebuvo išsisėmusi ir R. Tarvydas labai suglaustai supažindino lietuviškai nesuprantančius su paskaitų turiniu.

Kaip visuomet, minėjimą užbaigėme sugiedodami Tautos Himną. Tuo laiku kada visi skonėjosi Hildegard ir Bonifaco Šikšnių skaniai pagamintais patiekalais, G. Kazokienė rinko parašus po peticija prašančia atimti

Taikos Premiją iš Gorbačiovo. Įždininkas Juozas Paškevičius rinko lietuviu mokestį, o sekretorius Stepas Augustavičius pravedė įprastą Tautos Sventės rinkliavą - vajų. Bonifacas pravedė loteriją ir jos pelną paaukėjo bendruomenės išdui.

Hobarto Apylinkės sąrašas aukojusių Vasario 16 Vajui

Po \$10 S&B Augustavičiai, L.Vaičiulevičius, P&E Baneliai, A&N Kantvilai, R&J Tarvydai, J.Andrikonienė, P&M Šiaučūnai, J. ir ponis Krutuliai, po \$5 V&K Mikelaičiai, A.Kaitinis, S&K Domkai, D.Gasiūnas, J ir ponis Pinčiai, J&E Paškevičiai, G.Kazokienė, J.Jurevičienė, M.Petraitiene, K&E Paškevičiai, J.Fromienė, E.Šiaučūnaitė, A&I Jurevic ir B&H Šikšniai, \$1 A.Milinkevičienė.

S.Augustavičius

Lietuvių Sodyba Melbourne

Jau keli metai, kaip Melbourne lietuviai dėjo pastangas įsteigti „Sodybą“ vyresnio amžiaus tautiečiams, kad jie, susilaukę pensijos amžiaus, patogiai ir be rūpesčių galėtų, tautiškoje aplinkoje, gyventi ir ramai tvarkyti savo gyvenimą.

Kiek žinome, Sydnejaus ir Adelaidės lietuviai vykusiai yra išsprendę šį reikalą. Su pasisekimu jų Sodybos plečiasi ir bujoja.

Apigailėtina, kad Melbourne lietuviai paveltuotai pradėjo rūpintis savo vyresnio amžiaus tautiečiais. Su kiekviena diena šio reikalo įgyvendinimas darėsi vis sunkesnis ir komplikotesnis. Neitiktinai greit kylo žemės, darbo ir medžiagų kainos; krašte susilpnėjusi finansinė padėtis privertė valdžiai nubraukti pašalpas tokiems sumanymams ir neaiški politinė ateitis sukėlė abejones ir nepasitikėjimą bet kokiems naujiems sumanymams ir projektams.

Melbournio lietuvių Sodybos organizavimo Komitetas dėjo daug pastangų neatsisakyti šios gražios idejos, bet laikas ėjo mūsų nenaudai. Buvo šaukiami suinteresuotų tautiečių susirinkimai, kurių metu buvo informuojama kas yra daroma ir kokios galimybės lietuvių Sodybos

steigimui Melbourne. Gauta šiek tiek aukų ir pašalpų iš valdžios. Suinteresuoti sumokėjo po \$5 nario mokestį padengti einamų reikalų išlaidoms. Tačiau nepavyko suorganizuoti didesnio kapitalo, šio sumanymo realizavimui.

Paskutiniame visuotiniame susirinkime buvo plačiai aptartos tolimėsnes veiklos galimybės. Prieta išvados draugijos veiklą suspenduoti. Tam įvykdyti nariai kviečiami konkrečiai išreikšti savo pageidavimus atsakant į sekančius klausimus:-

1. Užsaldyti turimus pinigus Talkoje, kol vėl atsiras tinkamos galimybės organizuoti lietuvių Sodybą Melbourne: Taip / Ne
2. Gražinti turimus pinigus aukojusiems ir nariams, išdalinant likutį (koks jis bebūtų), ir užbaigti šio sumanymo organizavimą: Taip / Ne
3. Nusipirkti nejudomą turtą Lietuvoje kur nariai galėtų praleisti atostogas: Taip / Ne
4. Paaukoti turimas lėšas Lietuvos atstatymui: Taip / Ne

Visiems nariams bus išsiuatinėti šie užklaūsaimai. Prašome ko greičiau atsakymus gražinti valdybai arba palikti savo lapelį Talkoje.

Melbournio Lietuvių Draugijos
Komitetas

Lietuvos AT-bos

informacijos biuras pranešė, kad vasario 9 d. įvyksiančioje Lietuvos gyventojų apklausoje dėl Lietuvos nepriklausomybės galės dalyvauti ir užsienyje gyvenantys Lietuvos piliečiai. Apklausoje norintys dalyvauti užsienyje, tai yra už Lietuvos ir Sovietų Sąjungos ribų, gyvenantys Lietuvos piliečiai gali siųsti telegramas į Vilnių - Gedimino nr. 3, Lietuvos Mokslų akademija, Respublikos rinkiminė komisija. Telegramoje turi būti nurodyta piliečio gyvenamoji vieta ir už ką pasisako: Ar jūs už tai, kad Lietuvos valstybė būtų nepriklausoma demokratiniė respublika - taip ar ne. Telegrama turi būti pasirašyta nurodant vardą ir pavardę, taip pat datą. Telegramos turi būti siunčiamos į Vilnių ne anksčiau vasario 4-os dienos ir ne vėliau vasario 9-os dienos.

ALK Federacijos XX suvažiavimas

Australijos Lietuvių Dienų programoje ALK Federacijos suvažiavimas vyko Melbourne Lietuvių namuose 1990. XII. 29, pradėtas šv. Mišiomis Lietuvos Kankinių koplyčioje. Koncelebravo J.E. Telsių vyskupas Antanas Vaičius, kunigas dr. Pr. Daukyns, kunigas J. Petraitis MIC.

Bendruomenės menėje suvažiavimą pradėjo pirm. kun. dr. Pr. Daukyns invocacija - Viešpatie, be Tavo pagalbos ir didžiausios mūsų pastangos nebus sėkmingos. Pirmininkauti pakvietė Valentą Cizauską, sekretoriauti A. Vyšniauskienę, E. Varnienę. Mandatų komisiją sudarė J. Oželis ir J. Venckus; Kontrolės komisiją: J. Oželis, V. Stagis, Pr. Svambarys. Suvažiavimą sveikino visi išeivijos vyskupai, o gyvu žodžiu J.E. Telsių vyskupas Antanas Vaičius, perdavęs ir Lietuvos kardinolo V. Sladkevičiaus ir Vilniaus arkivyskupo J. Steponavičiaus sveikinimus. Raštu sveikino ALB Krašto vald. pirm. J. Maksvytis, iš Geelongo Įgaliotinis V. Stuikevičius ir V. Bindokas, Melb. Apyl. L. Padgurskis. Iš Adelaidės plačiau pateikė pranešimą kun. klebonas J. Petraitis MIC, Katalikų Moterų d-jos pirm. E. Bulienė, V. Janulis.

Federacijos pirmininkas kunigas Daukyns pateikė dviejų metų veiklos valdybos pranešimą, ypač padėkodamas valdybos nariams ir visiems prie „Tėviškės Aidų“ dirbantiems už jų didelį savanorišką pasisventimą. Įždininkė A. Volkienė apžvelgė laikraščio leidimo finansinius reikalus, kuriuos patvirtino kontrolės komisijos vardu E. Margan-Marganavičius. Laikraščio reikalais kalbėjo redaktorius Kazimieras Mieldažys ir „Ateities Žingsnių“ redaktorė J. Zitkevičienė. Per rinkimus valdyba liko ta pati, o kun. Pr. Daukniui pasiūlius, buvo dar darinktas Valentinas Cizauskas, kuris jau ir anksčiau yra buvęs Federacijos pirmininku keliose kadencijose.

Popietiniame posėdyje netikėtai apsilankė Lietuvos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė ir kalbėjo Lietuvos aktualijomis. Jo Ekscelencija Telsių vyskupas Antanas Vaičius kalbėjo apie Lietuvos gyvenimą, tikejimą, pergyventus vargus, džiaugsmus, rūpesčius dėl ateities, kaip komunizmas norėjo palaidoti Lietuvą, bet Lietuva išliko ir išliks gyval

Sis ALK Federacijos suvažiavimas buvo džiaugsmingas, sulaukus tokius brangius ir garbingus svečius iš Tėvynės Lietuvos. Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu ir „Marija, Marija“ giesme.

A. Vyšniauskienė

Australijos Lietuvių Dienų atidarymo šv. Mišioms pasibaigus iš šv. Patriko katedros išeinant prie vėliavų Lietuvos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė su vyru, arčiau Melbourne vyskupas pagalbininkas J.E. Joseph O'Connell ir Telsių Vyskupas J.E. Antanas Vaičius. Foto: Rimvydas Svambarys.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Gyvojo Rožančiaus Brolija kovo mėnesį meldžiasi, kad šv. Kazimiero užtarimu lietuvių jaunimas aukotųsi Dievo ir Tautos ypatingai tarnybai.

Pakrikštytas Daniel Troy Froebel, sūnus Marijos Daniutės ir Wayne Froebel. Krikšto tėvai Akvilė Stasiūnaitė ir Julian Vlan.

Mirė Andrius Tamulevičius - Savanoris Kūrėjas, 88 metų amžiaus, Prince Henry ligoninėje vasario 20 d. Rožančius sekantį vakarą kalbėtas Allison laidotuvių koplyčioje. Laidotuvių šv. Mišios mūšų šv. Jono bažnyčioje vasario 22 d. ir palaidotas Springvale kapinėse.

Litūdosje liko žmona Adelė ir broliavikis Stasys Tamulevičius. Už jo vėlė šv. Mišios aukojai: P. Adomavičienė, J. Balčiūnas, V. Gružienė, A. Kalvaitienė, P. Mažulis, E. Spokevičienė, V.E. Stankevičiai, Adelė Tamulevičienė, Stasys Tamulevičius, A. Volkienė.

Parapijos išlaikymui vokeliais bendra suma aukojai: \$95 Z. Prancūnienė, \$70 Jonas Karla, \$40 E. Bendžius, A. Grušauskas, \$20 A. Vaičiulis. Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoju ir kartu prisituntusiems „Tėviškės Aidių“ 1991 metų prenumeratas. Kun. Pr.

Pranešimas
Pensininkams
Melbourno Lietuvių Pensininkų Sąjunga ruošia vienos dienos išvyką į Corową. Užsiregistruoti pas Vinčą Sidabrą, telef. 830.5084.

Liepos mėnesyje yra numatoma 10 dienų išvyka į Queenslandą. Kaina apie \$350. Detalės bus vėliau paskelbtos.

Melb. Liet. Pensininkų Valdyba

Canberroje
Nepriklausomos Lietuvos Fondai Canberroje aukojai: \$2118.65 (Du tūkstančius šimtas aštuoniolika dolerių ir 65 c.) A. ir L. Ceičiai.

Sirdingai dėkojame aukojusiems.
Fondo Komitetas

Daukyns

Mirė Pranas Valonis, savo namuose Sunshine rastas nevygas vasario 28 d. Laidotuvių šv. Mišios vyko mūšų šv. Jono bažnyčioje kovo 5 d. ir palydėtas į Fawkner kapines.

Mirė Jonas Ivaškevičius, 88 m. amžiaus Geelonge Grace McKellar ligoninėje kovo 2 d. Mirties išvakarėse mūšų buvo aprūpintas visais Ligonių Sakramentais. Laidotuvių šv. Mišios vyko Geelonge šv. Jono bažnyčioje kovo 6 d. ir palydėtas į Eastern kapines.

Geelonge Gavėnios Rekolekcijos praves kun. Stasys Gaidelis SJ penktadienį prieš Verbas kovo 22 d. šv. Jono bažnyčioje. Ižpažinčių klausysime abu kunigai nuo 5.30 val. vakare. Po išpažinčių šv. Mišios, pamokslas, bendra šv. Komunija. Kviečiu visus gausiai dalyvauti ir atlikti Velykinę išpažintį.

Kun. Pr. Daukyns

Aukos „Sausio Tryliktosios“
Fondui iki 1991.II.3: \$1000 Melbourno Katalikių Moterų Draugija (1400); \$500 Miss Q.King; \$200 Friends of the Prisoners (Tasmania); \$150 Z.E.Mackevičiai; po \$100 V.N.Salkūnai, B.Sadauskas (110), po \$50 A.J.Kairiai (Mornington), J.Makšimienė, M.Narušienė (NSW), V.T.Pošūnai (57), B.Prašmutaitė, RRakūnienė (110), V.E.Stagiai (180); \$40 I.O'Dwyer (70); po \$25 A.Vaičiaitė, P.Vaičiaitis; po \$10 A.Butkienė, J.Cerniauskas, St.Arienė, S.Steponavičienė, A.Zemaitienė; \$5 A.Kairaitis.

A.A. Zigmui Jokūbaičiui vietoje gėlių 1991.II.5: Po \$50 H.Statkuvienė (70), V.R.Pumpučiai (60); \$40 Z.Augaitis (45); \$30 Z.E.Mackevičiai (180); \$25 G.R.Statkai (35); po \$20 Z.Prancūnienė (60), K.D.Lynikai (35), B.Naujokaitienė, E.J.Perlibachai, S.Sikorskis, J.J.Valaičiai, V.Vaitiekūnienė (60); po \$10 V.Jablonskienė, J.B.Makuliai, L.Petrauskas. Ačiūt!

Vida Vaitiekūnienė

ALB Melbourn Apylinkės metinis narių susirinkimas

Įvyks šių metų kovo mėnesio 17 dieną 2 val. 30 min. p.p. Melbourno Lietuvių namuose.

Susirinkimo dienotvarkė:
1) Susirinkimo atidarymas ir susirinkimo pirmininko rinkimas;
2) Susirinkimo Sekretoriaus ir Mandatų komisijos rinkimas;
3) Pereito susirinkimo protokolo skaitymas ir jo priėmimas;

4) Valdybos pirmininko pranešimas;
5) Valdybos išdininkės pranešimas;
6) Kontrolės komisijos pranešimas;
7) Pasisakymai dėl pranešimų;
8) Apylinkės valdybos rinkimai;
9) Kontrolės komisijos rinkimai;
10) Pasiūlymai dėl veiklos pagerinimo;
11) Naujos valdybos rinkimų rezultatų paskelbimas;
12) Susirinkimo uždarymas.

ALB Melbourn Apylinkės valdyba

J.E.Telšių vyskupas A.Vaičius rašo

Pas mus lankėsi Popiežiaus vizitatorius Monsinoras Antonio Franko, lydimas garbingo mūšų tautiečio saleziečio T.Mečio Burbos. Vakare vakare koncelebravome Telšių katedroje, šiandieną palydėjome iki Siaulių ir Kryžių kalno.

Artežė Monsinorų titulus Kaunui: Arkivyskupijos kancleriui kun. Alfonsui Svarinskui, kun. Vincui Jalinskui ir kun. Eduardui Simaškai; Telšiams: Kunigų Seminarijos Rektoriui kanauninkui Kazimierui Gasčiūnui, Seminarijos Dvasios Tėvui kun. Steponui Vytautui Brazdeikiui ir Mažeikių Dekanui kun. Jonui Gedvilai.

Labai pergyvename dėlto, kad Maskva panaikino rublius 100 ir 50 rublių vertės. Šiuo metu didelis sujudimas, visi skuba atiduoti į banką ir taupomasias kasas. Žada išmainyti iki 1000 rublių, o kas daugiau turi - nežinia, kokia bus baigtis...

ALB Melbourn Apylinkės metinis narių susirinkimas

Įvyks šių metų kovo mėnesio 17 dieną 2 val. 30 min. p.p. Melbourno Lietuvių namuose.

Susirinkimo dienotvarkė:
1) Susirinkimo atidarymas ir susirinkimo pirmininko rinkimas;
2) Susirinkimo Sekretoriaus ir Mandatų komisijos rinkimas;
3) Pereito susirinkimo protokolo skaitymas ir jo priėmimas;

VARPAS

Melbourno sporto klubo žinios
Nuoširdžiai dėkojame visiems kurie padėjo valdybai suruošti ir praveisti 40-tąją Sporto Šventę Melbourn. Džiaugiamės matydami tokį stiprų vienetą iš Melbourn ir žiūrimė į 1991-sius metus su optimizmu.

Vasario 24 d. Banksia Parke buvo suruoštas „barbeque“ atšvęsti sėkmingai praėjusią Sporto Šventę. Dalyvavo daug Melbourniškų ir kartu, irkluiotojai iš Lietuvos.

Balandžio 7 d. sekmadienį, 2.30 v.p.p. Liet. Namuose įvyks „Varpas“ Sporto Klubo metinis susirinkimas. Prašome visus sportininkus, narius ir suinteresuotus žmones dalyvauti šiame susirinkime. Tuo pačiu laiku bus pranešta naujausios žinios apie IV Lietuvių Pasaulio Žaidynės Lietuvoje. Varpo klubas pietus ruošia tą dieną, tai atvykite anksčiau papietauti ir paremti sporto klubą.

Balandžio 20 d. šeštadienį 6 v.v.

Padėtis labai neaiški. Meldžiamės, kad nebūtų kraujo praliejimo.

Telaimina Jus ir Jūsų ganomuosius gerasis Dievas. Sveikinimai visiems, visiems! Visus gyvai prisimenu, už visus meldžiuosi.

Su meile Jūsų Antanas Vaičius.
Telšiai, 1991.2.25

Iš naujai pakeltųjų kunigų į Monsinorjus, mums čia geriausiai pažįstamas kun. Monsinoras Alfonsas Svarinskas, kai jį buvome iškvietę iš Vokietijos atvykti pas mus į Australiją ir 1989 m. nuo atvykimo vasario 10 d. iki kovo 30 d. pravedė Rekolekcijas Melbourne, Geelonge, Perthe, Adelaidėje, Hobarte, Sydney, Canberroje, Brisbanėje. Tai žymiausias Lietuvos sąžinės kalinys, 22 metus nešęs vergijos grandines sovietų kalėjimuose, koncentracijos lageriuose už Dievo teises, Tėvynės Lietuvos laisvę. Kas galime, pasveikinkime jį Popiežiaus pakeltam į Monsinorjus. Jo adresas: Monsinoras Alfonsas Svarinskas, Kauno Arkivyskupijos Kancleris, Arkivyskupijos Kurija, Vilniaus gatvė 4, Kaunas 233000. Lithuania. Europe.

Savo laiškeliu suteiksime jam džiaugsmo, kad mes jo nepamiršome, nepamiršome nei jo didžios aukos kalėjimuose už Tėvynės laisvę. Kun. Pr.Daukyns

ALB Melbourn Apylinkės metinis narių susirinkimas

4) Valdybos pirmininko pranešimas;
5) Valdybos išdininkės pranešimas;
6) Kontrolės komisijos pranešimas;
7) Pasisakymai dėl pranešimų;
8) Apylinkės valdybos rinkimai;
9) Kontrolės komisijos rinkimai;
10) Pasiūlymai dėl veiklos pagerinimo;
11) Naujos valdybos rinkimų rezultatų paskelbimas;
12) Susirinkimo uždarymas.

ALB Melbourn Apylinkės valdyba

klubas ruošia vakaronę Lietuvių Namuose. Kviečiame visus šeimos narius, vyresnius ir jaunesnius.

Prašome šitas datas atsiminti ir paremti klubą savo dalyvavimu. Ačiūt.
„Varpas“ Valdyba

Spaudos agentūros
praneša, kad į vadinamas „juodųjų berečių“ sovietų padalinys užgrobė dvi Lietuvos respublikos muitines Lietuvos-Baltarusijos pasienyje.

Sovietų kariškiai paleido į orą keliolika šūvių, smarkiai sumušė vieną iš trijų lietuvių pasieniečių Medininkų muitinėje, ieškojo ginklų, bet Lietuvos muitininkai jų neturėjo. Vilniuje patulė sovietų kariškiai šovė į vieną lietuvių ir jį sužeidė. Kariškiai teisinosi, kad šūvis buvęs įspėjamas, kulka atšokusio rekošetui. Sovietų patulė Vilniuje ir kitur ne pirmą kartą imasi neatsakingų, provokacinių veiksmų. Juos visus registruoja Lietuvos vidaus reikalų ministerija. Vyriausybė reikalauja, kad sovietai išaiškintų patulė provokacinių veiksmų kaltininkus.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL: 708 1414)

Klubo valandos:
Pirmd., trečiad., ketvird., 5 - 10 val.

ANTRADIENIAIS KLUBAS UZDARYTAS

Penktadieniai 5 - 11.30 val.
Šeštadieniai 2 - 12.30 val.
Sekmadieniai 12.30 - 10 val.

VALGYKLA VEIKIA:

Trečiad., ketvird., penktad., ir šeštad nuo 6 val.
Sekmadieniai nuo 1. val.
Skanus ir pigus valgis KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ NUO 5.30 iki 8.00 val.

ŠVEDIŠKAS STALAS. SMORGASBORD.

Kaina \$4. Kviečiame visus.
Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne Lietuvių Namuose?
Kodėl nepasiteirauti?
Skambinkite 708 1414.

RAŠOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį „Tėviškės Aidams“. Mintimi šventa ten investuokite save, Kur Dievas ir Tėvynė šiaukia. Būk apaštalas spaudos „Tėviškės Aidus“!

Mielai Onutei Binkienei brangiam dėdei

A † A Pranui Valoniui

staigiai mirus reiškiamė jai ir josios vyrui Pranui nuoširdžią užuojautą.

„Tėviškės Aidų“ Lankstytojai

Naujieji Mokslo Metai

Stai ir nuskambėjo pirmasis skambutis, kai po atostogų Geelongo Savaitgalio Mokyklos mokiniai vėl sugūžėjo į klasę. 21 moksleivis nuo 4 iki 14 metų amžiaus atėjo čia mokintis kalbėti, rašyti, šokti ir dainuoti gimtąja tėvų kalba. Susidarius tokiam dideliame vaikų skaičiui, neapsieta be tėvų komiteto, kuris buvo išrinktas vasario 2 dieną vykusio tėvų susirinkimo metu.

Pirmininkė tapo Jūratė Reilly, sekretoriumi K. Saldukas ir išdalininkė - L. Koszela. Tėveliams išdalintos vaikų elgesio taisyklės mokykloje, bei aptarti naujų mokslo metų darbai.

Vasario 16 d. proga vaikai piešė tema: Taika, Laisvė Lietuvai. Atvykus į Lietuvį Namus minėti Nepriklausomybės Dieną - suaugę ant asfalto išvydo visą piešinių parodą. Nupieštus spalvotom kreidom taikos balandžius, plazdančias Lietuviškas trispalves, saulę ir supančiotas rankas. *Lietuvių Namuose* buvo iškabinti vaikų piešiniai su lozungais ir

vėliavomis. Gal šie kuklūsiai vaikų piešiniai ir pačių vaikų vis drąsiau tariami lietuviški žodžiai po daug metų nuskambės su dideliu ryžtu ir noru pratęsti suaugusių nuveiktus

darbus mūsų brangiai krauju aplaistyti Lietuvai.

G. Pranauskienė
Savaitgalio Mokyklos Mokytoja

Tautos Fondo Valdybos pirmininko Juozo Giedraičio pranešimas

VLIKO Seime,

Mano pareiga yra Jus, mieli Seimo atstovai ir svečiai, trumpai ir smulkiau supažindinti su Tautos Fondo aukų kėlimo darbu. Prieš šešioliką metų - 1975 metais Lithuanian National Foundation, Inc. užvedė atskaitomybės knygas ir pradėjo tęsti VLIKO uždavinių finansavimą darbu. Tuo metu Tautos Fondas paveldėjo iš senojo VLIKO fondo \$12,000. Šiandien Tautos Fondas išaugo į beveik 2.5 milijonų dolerių instituciją. Tautos Fondas buvo inkorporuotas 1973 metais New Yorko valstijoje, ir per eilę metų, reikalui esant, buvo įregistruotas California, Florida, District of Columbia ir Virginia valstijų įstaigose. Siemt Tautos Fondą įtraukėme į „Non-for-profit“ korporacijų sąrašus ir taip pat užregistravome Better Business Bureau - New York valstijoje, nes kaip pasirodė, kad tai yra labai svarbu.

Tautos Fondo devynių mėnesių apyskaitoje yra parodyta Tautos Fondo administruojamų sąskaitų balandai ir stovis. Jau treči metai Tautos Fondo pajamos viršija pusę milijono, ir nuo 1975 metų Tautos Fondo sukėlė virš \$4,200,000.

Lietuvai laisvėjant, padidėjo ir VLIKO išleidžiamos sumos. Jei 1978 metais VLIKO sąmata buvo tik \$58,742, tai šių metų yra \$278,000. Beto, dar yra paskirta pusė milijono Lietuvos Atstatymo reikalams, kuriems jau yra išmokėta apie \$80,000.

Sukeltos sumos neatsirado savaime. Tai Tautos Fondo atstovybių ir įgaliotinių užsienyje ir Amerikoje bei Centro darbuotojų vaisiai. Ir aišku lietuviškos išeivijos dosnumas Tautos Fondui ir pritarimas VLIKO veiklai. Noriu pastebėti, kad šiais metais iš ne lietuvių esame gavę \$11,980 ir \$15,000 auką iš Estee Lauder Kompanijos Sen. D'AMto kelionei į Lietuvą išlaidoms padengti. Tačiau didžiausi įnašai yra testamentiniai palikimai, kurių iki šiol esame gavę \$853,745 sumoje ir 17 bylų yra vykdomo stadijoje.

Kokia Tautos Fondo ateitis? Kai kas jau seniai laukia, kad

sulikvidavus VLIKA, Tautos Fondo pinigai atitektų jiems. Taip nebus: jei VLIKAS, - kai Lietuva bus pilnai nepriklausoma, baigs savo darbą ir užsidarys, tai Tautos Fondas gyvuos dar bent 20 metų.

Turėsime užbaigti įvairius testamentinius įsipareigojimus, patikėtino (trustee) išmokėjimus, nors Lietuvai ir būsime perdavę Laisvės Izdo sutelktus pinigus. Ko gero - gal pardavinėsime Lietuvos paskolos laktus?

Dėl to, remkime Tautos Fondą aukomis, testamentiniais palikimais ir Bendranaudės - Unitrust

sutartimis, pagal kurią aukotojas iki gyvos galvos gauna pajamas - palūkanas už įneštus pinigus. Tai ypač patraukli sutartis tarp aukotojo ir Tautos Fondo. Šiais metais Tautos Fondas mokėjo 8% palūkanų.

Didžiausia padėka priklauso visiems laisvojo pasaulio mieliems aukotojams, kurie aukojo Lietuvai per Tautos Fondą ir tuo remia Lietuvos laisvinimo darbą, krauna turta-kraiti Lietuvai Laisvės Izdo rūmuose ir dabar padeda Lietuvai per Lietuvos Atstatymo (Restoration) Fondą.

Praėjusią savaitę Lietuvos-Lenkijos siena nelegaliai perėjo du lietuviai, kurių pavardės nėra žinomos. Manoma, kad jie dabar Lenkijoje slapstosi kažkur netoli pasienio su Lietuva. Lenkijos vidaus reikalų ministerijos atstovas, komentuodamas dviejų lietuvių pabėgimą į Lenkiją, pasakė, kad jei bėgliai būtų surasti, Lenkija būtų priversta juos išduoti S. Sąjungai, nes tebegalioja Lenkijos ir S. Sąjungos pasirašytas susitarimas dėl nelegaliai perėjusių sieną ekstradicijos. Spaudos agentūros

pastebi, jog, turbūt, bus sunku surasti bėgliaus, tačiau, Lenkijos vidaus reikalų ministerijos atstovo patikslinimas, kad pagal susitarimą su Maskva nelegaliai sieną perėję žmonės turi būti išduoti sovietams, laikomas įspėjimu visiems, kurie bandytų slapta pereiti Lenkijos sieną. Jiem negali būti suteikta politinė globa. Šiuo metu Lenkijoje yra apie 70 iš Lietuvos pabėgusių asmenų. Lenkijos valdžia jiem leidžia gyventi Lenkijoje, bet nesuteikia politinės globos, kuri nėra numatyta krašto Konstitucijoje.

Melbourn „Aušros“ Teatro valdybos pranešimas

„Aušros“ mėgėjų teatras, veikė Melbourn ketvirtį šimtmečio, nuo 1966 metų. Savo dažniais pasirodymais jis padarė gražų įnašą į Melbourn kultūrinį gyvenimą.

Pranešame visų žiniui, kad „Aušros“ teatro valdyba nutarė, kad, dėl teatro veikėjų pažengusio amžiaus, yra laikas likviduoti.

Sis liūdnas įvykis yra kartu ir džiugus, nes Jaunimo teatro valdyba tęs ir puoselės šį kultūrinį darbą. Savo „brandos atestatą“ jie puikiai apgnė per Lietuvos Dienas Melbourn su Kairio „Ku-kū“, komedijos pastatymu.

„Aušros“ teatro valdyba, prieš perduodant savo finansus Jaunimo teatro valdybai, paaukojo \$200 Lietuvos sausio 13 nukentėjusių šeimų fondui.

Likusias kasos finansus, sumoje \$1747.43, perdavė jaunimo teatro valdybai.

Sekmingų ir darbinių metų Jaunimo teatrui.

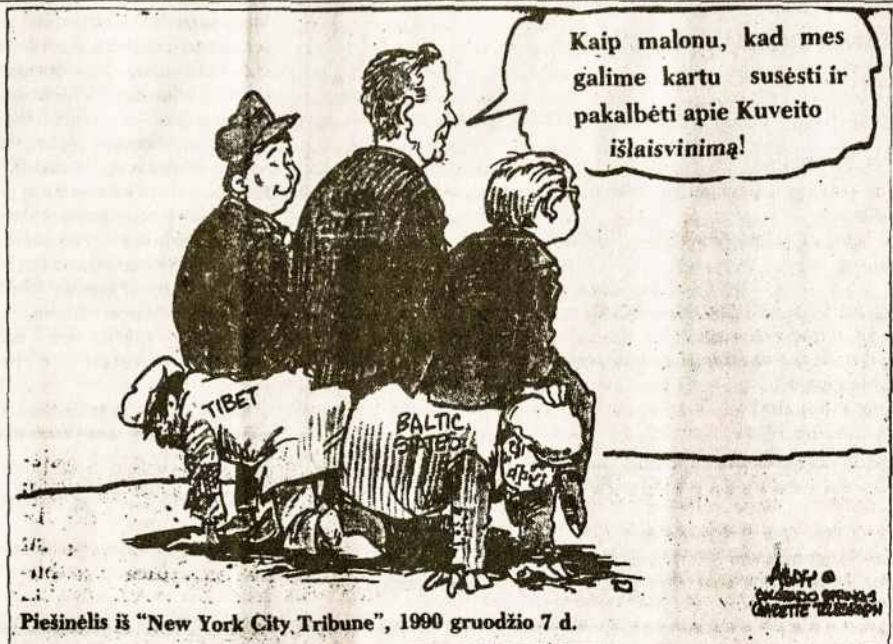
Alisa Baltrukonienė

Gerb. pone A. Laukaitis

Visi Australijos lietuviai ir svečiai iš Lietuvos labai džiaugėmės Australijos lietuvių švente. Su nekantrumu laukėme šios šventės atspindžių lietuviškoje spaudoje. Deja, čia patyrėme kartelį. Tai liečia Jūsų straipsnį „40-oji Australijos lietuvių sporto šventė“ išspausdinta „Tėviškės Aiduose“ Nr. 5. Jūs prasilenkėte su žurnalistine etika - pateiktos žinios yra netikslios ir skaudžios. Pav. lietuvių vyrų krepsinio rinktinėje paminėtos pavardės vyrų, kurie šioje rinktinėje iš vis nedalyvavo t.y. D. Skruolis, K. Renkus ir S. Balnionis, o vyrai kurie daugiausia prisidėjo prie šios neeilinės pergalės prieš australų rinktinę, net nepaminėti: Lietuvių rinktinę sudarė ir taškus pelnę: W. Stanwix - 27, B. Stanwix - 15, R. Brazauskas - 14, D. Sadauskas ir D. Stanwix po 7, K. Zdanis ir T. Zdanis po 4, E. Kasperaitis - 2, M. Wallis - 0, E. Starinskas - 0.

Linkiu Jums kūrybinio džiaugsmo nepamirštant, kad pagrindinis žurnalisto bruožas - jo teisingumas.

Su pagarba, I. Steiniene

Piešinėlis iš „New York City Tribune“, 1990 gruodžio 7 d.